

Ecologisch werkprotocol Wet natuurbescherming

Dorpsstraat 136-140 te Enter

Colofon

Ecologisch werkprotocol Wet natuurbescherming

Dorpsstraat 136-140 te Enter

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

BTW-ID: NL001388212B56
E: info@natuurbankoverijssel.nl
Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Opdrachtgever: BIZ

Projectnummer en versie: 3628 versie 1.0	Status: definitief
Ligging projectgebied: Dorpsstraat 136-140 Enter	Rapportdatum: 23-8-2021
Auteur: Ing. P. Leemreise	

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Doel en functie ecologisch werkprotocol.....	3
Hoofdstuk 2	Werkzaamheden	3
2.1	Plangebied	3
2.2	Beschrijving van het plangebied.....	4
2.3	Voorgenomen activiteit.....	4
2.4	Planning.....	4
Hoofdstuk 3	Wettelijk kader	5
3.1	Wet natuurbescherming	5
3.2	Sancties bij overtreding.....	5
4	Coördinatie.....	6
4.1	Toezicht en handhaving	6
4.2	Instructie medewerker en/of opdrachtnemer	6
4.3	Deskundig ecooloog	6
Hoofdstuk 5	Potentieel aanwezige soorten.....	7
Hoofdstuk 6	Mitigerende maatregelen	7
6.1	Algemene maatregelen in kader van zorgplicht.....	7
6.2	Maatregelen gericht op de egel	8

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen voor herontwikkeling van een perceel aan de Dorpsstraat 136-140 te Enter. Bestaande bebouwing wordt gesloopt en vervangend door een appartementengebouw. Tevens wordt de huidige tuin ingericht als parkeerplaats. Als gevolg daarvan gaat potentieel leefgebied van de egel verloren (econsultancy, 2020¹). Omdat de egel en de vaste rust- en voortplantingsplaats beschermd is volgens de Wet natuurbescherming, dient een ontheffing aangevraagd te worden of dient gewerkt te worden volgens een Gedragscode.

Als bijlage bij dit document is een logboek opgenomen. Initiatiefnemer dient dit logboek in te vullen, zodat alle handelingen naderhand te herleiden zijn.

1.2 Doel en functie ecologisch werkprotocol

Onderliggend ecologisch werkprotocol is opgesteld om mitigerende maatregelen te borgen en te voorkomen dat de verbodsbepaling van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) worden overtreden. Het gaat hier specifiek om:

Overtreding van verbodsbepalingen van artikel 3.10 ten aanzien van de egel

- het opzettelijk doden van egels (lid 1a);
- het beschadigen of vernietigen van de functionaliteit van habitat door verstoring (lid 1b).

Voorliggend protocol wordt geschreven om de vaste rust- en voortplantingsplaats van de egel in het plangebied te behouden. Er blijft na planrealisatie volgende geschikt foerageergebied behouden.

Het protocol gaat in op mitigerende maatregelen die getroffen moeten worden ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden en wat te doen in geval van calamiteiten. Dit werkprotocol is bedoeld voor zowel de aannemer als voor de opdrachtnemer.

HOOFDSTUK 2 WERKZAAMHEDEN

2.1 Plangebied

Het plangebied is gesitueerd aan de Dorpsstraat 136-140 te Rijssen. Het ligt in de woonkern Rijssen en wordt omgeven door stedelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op een topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de gele pijl aangeduid (bron: ruimtelijkeplannen.nl).

¹ Projectnummer 13855.005

2.2 Beschrijving van het plangebied

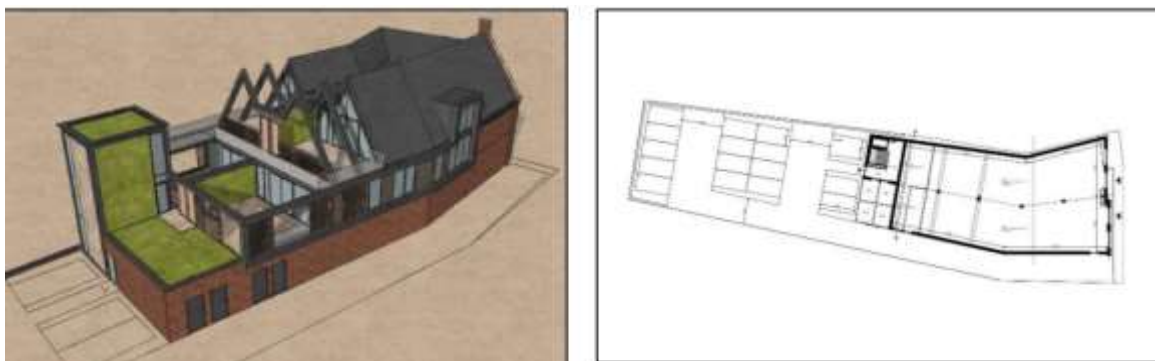
Het plangebied bestaat uit een woning met enkele schuurtjes, erfverharding en tuin. In de tuin ligt een verruigd gazon, en groeien enkele bomen, struiken en liggen enkele takkenhopen. Op onderstaande afbeelding wordt de begrenzing van het plangebied weergegeven.

Begrenzing van het plangebied; deze wordt met de witte stippellijn aangeduid (bron luchtfoto: ruimtelijkeplannen.nl).

2.3 Voorgenomen activiteit

De initiatiefnemer is voornemens de huidige bebouwing te slopen. Op de plek van de bebouwing komt een gebouw waarin op de begane grond een ruimte komt voor commerciële activiteiten. Op de verdiepingen erboven komen 4 appartementen. Daarnaast wordt de tuin zoals hij nu is verwijderd en komen daarvoor in de plaats meerdere parkeerplaatsen. Op onderstaande afbeelding wordt een (concept)verbeelding van het wenselijke eindbeeld weergegeven.

Concept verbeelding van het wenselijke eindbeeld na planrealisatie. Links een plattegrond, rechts een 3D-aanzicht.

2.4 Planning

Het voornemen is om in de winter 2021-2022 te starten met de werkzaamheden.

3.1 Wet natuurbescherming

De soortbescherming van de Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. De Wnb kent drie verschillende beschermingsregimes:

- Vogelrichtlijnsoorten
- Habitatrichtlijnsoorten
- Andere soorten

De verbodsbepalingen zijn een belangrijk onderdeel van de Wnb. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en hollen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1 Vogelrichtlijnsoorten, 3.5 overige Habitatrichtlijnsoorten en 3.10 Andere soorten). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

De provincies Overijssel heeft in haar verordeningen uit de lijst van 'Andere soorten' diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen voor hoeft te worden aangevraagd. De zorgplicht is in alle gevallen van toepassing.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht neemt voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en soorten, ook voor soorten die niet beschermd zijn (art 1.11, lid 1). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden (art 1.11, lid 2). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd (art 1.11, lid 3).

Voor soorten waarvoor in Overijssel geen vrijstelling geldt, moet – wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt – een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepaling van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden. Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per beschermingscategorie.

Een nadere toelichting op het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A.

3.2 Sancties bij overtreding

Wanneer overtreding van de Wet natuurbescherming plaatsvindt of aantoonbaar niet conform de zorgplicht wordt gewerkt kan het bevoegd gezag (provincie) kan het werk stilleggen, waarna eerst de situatie geredificeerd dient te worden.

Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Dit kan betekenen dat de beheer- en onderhoudswerkzaamheden geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde voorwaarden. Daarnaast kan een boete worden opgelegd. De wetgever heeft de boete geïntroduceerd vanwege de wenselijkheid van lik-op-stukbeleid en dat overtredingen snel worden bestraft. De boete bedraagt maximaal € 410 voor natuurlijke personen en € 4.100 voor rechtspersonen (artikel 7.6, vierde lid, Wnb). Het is dus belangrijk om de werkzaamheden volgens de gestelde voorschriften uit te voeren.

4 COÖRDINATIE

4.1 Toezicht en handhaving

De volgende personen zijn vanuit de uitvoerende partij betrokken en zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de werkzaamheden conform het ecologisch werkprotocol.

Er wordt hierbij specifiek op gelet of mitigerende maatregelen worden uitgevoerd:

- Coördinator werkzaamheden (opdrachtnemer):
- Ecologische begeleiding (ecoloog):

Tijdens de werkzaamheden is ecologische begeleiding door een deskundig ecoloog zie paragraaf 4.3 noodzakelijk. Wanneer tijdens de werkzaamheden twijfel bestaat over de uitvoering, beschermde soorten op een onverwachte plaats worden aangetroffen of wanneer volgens de betrokken ecoloog de werkzaamheden op een locatie in conflict zijn, moet het advies als bindend worden gezien en moet direct actie worden ondernomen.

Bij calamiteiten kan contact opgenomen worden met de ecoloog:

- via telefoonnummer
- via telefoonnummer

Het werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn op de locatie. Op verzoek moeten deze en andere relevante stukken kunnen worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Om effecten op beschermde soorten conform dit protocol tijdens de werkzaamheden te beperken, is een goede samenwerking, afstemming en coördinatie vereist. Wijzigingen in, planning, fasering, uitvoermethode of geheel nieuwe activiteiten in afwijking van het ecologisch werkprotocol, dienen vooraf getoetst te worden door de ecoloog. Ecologische onderzoeken en te treffen maatregelen zijn gebonden aan specifieke perioden voor uitvoering. Om ongewenste uitloop te voorkomen, is het daarom noodzakelijk om wijzigingen zo vroeg mogelijk in beeld te brengen en te communiceren met een ecoloog.

4.2 Instructie medewerker en/of opdrachtnemer

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt het projectteam en de aannemer op de hoogte gesteld van de maatregelen die getroffen dienen te worden en welke zijn uitgewerkt in dit ecologisch werkprotocol. De medewerkers worden door de verantwoordelijk ecoloog ingelicht over de manier waarop de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Tevens wordt besproken waar er rekening moet worden gehouden met beschermde soorten. Centraal hierbij staat het voorliggende ecologisch werkprotocol. In hoofdstuk 6 staat in detail beschreven welke maatregelen getroffen dienen te worden en (indien relevant) op welke wijze deze uitgevoerd dienen te worden.

4.3 Deskundig ecoloog

In onderliggend werkprotocol wordt bij de werkzaamheden genoemd dat deze onder begeleiding van een ecoloog moeten plaatsvinden. Hier wordt telkens een deskundig ecoloog bedoeld, onder ecologisch deskundig persoon verstaat de provincie Overijssel een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:
 - op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
 - zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
 - zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

HOOFDSTUK 5 POTENTIEEL AANWEZIGE SOORTEN

De egel is een insecteneter. Hij is het beste bekend van zijn stekelvacht en hoe hij zich daarmee verdedigt. Wanneer in gevaar is, rolt hij zich op waardoor zijn stekels alle kanten op wijzen. Hij vindt zijn voedsel, regenwormen, rupsen, kevers en andere kleine dieren vooral op de geur. Ook fruit en eieren staan op het menu. In bossen en tuinen in voorsteden is hij bepaald niet zeldzaam. Meestal wordt zijn aanwezigheid vastgesteld door de zwartblinkende, ongeveer 1cm lange uitwerpselen op het gazon. In de winter zal je hem tevergeefs zoeken, dan houdt hij een winterslaap die tot april kan duren (bron: Ecopedia).

HOOFDSTUK 6 MITIGERENDE MAATREGELEN

6.1 Algemene maatregelen in kader van zorgplicht

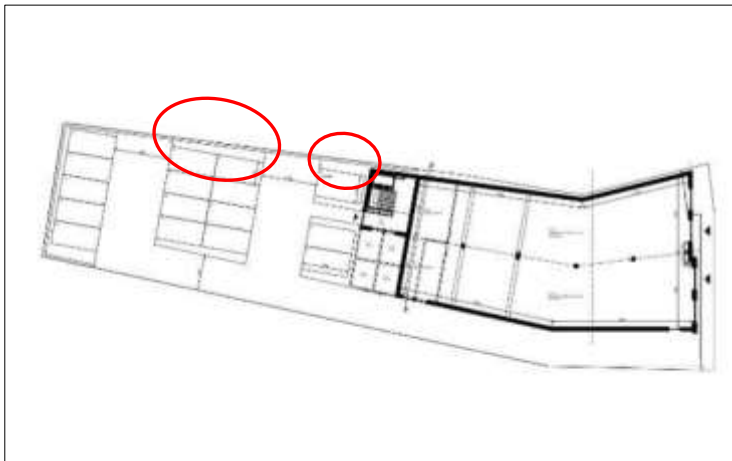
- Werk altijd één kant op, zodat dieren niet ingesloten raken;
- Wees alert op dieren in de werklocatie, vooral in de ontgravingsput. Wacht tot dieren zelfstandig de werklocatie hebben verlaten, zorg voor ontsnappingsroutes of zet dieren handmatig over;
- Het terrein wordt enkel verlicht in het kader van de veiligheid. Waar dit noodzakelijk is wordt de verlichting naar beneden gericht en uitstraling naar de omgeving en boven wordt voorkomen middels armaturen;
- Er wordt een ecologisch logboek opgesteld en bijgehouden door de uitvoerder op het werk. In het logboek wordt aangegeven wanneer ecologische maatregelen zijn genomen en welke soorten er zijn aangetroffen op de werklocatie.

6.2 Maatregelen gericht op de egel

- In het plangebied wordt niet gewerkt in de kwetsbare overwinteringsperiode en voortplantingsperiode. Deze duurt van 15 oktober tot 15 april, en 1 april-1 juni, tenzij geschikte (winter)rust- en voortplantingsplaatsen verwijderd zijn in het plangebied zodat egels geen verblijf- of voortplantingsplaats kunnen bezetten. Potentiele verblijfplaatsen bestaan uit strooisel/blad vanaf 30 cm dikte, takkenbossen, oud blad in dicht bosschage.
- Het plangebied wordt ongeschikt gemaakt door de takkenbossen/-rillen handmatig, of voorzichtig met een sorteergrijper opgepakt worden, dusdanig dat er geen plek meer over blijft voor egels om zich in te verstoppen.
- Om te voorkomen dat egels zich gaan vestigen in verwijderde takkenbossen, dient dit afgevoerd te worden.
- Bij het ongeschikt maken van het werkgebied is een deskundige aanwezig om eventuele dieren over te zetten buiten het plangebied in gelijk geschikte habitat.
- Na planrealisatie wordt minstens 4m² dichte bosschage (heesters) in het plangebied aangelegd en wordt een egelkast onder een ruime takkenbos op een geschikte plek in het plangebied geplaatst. De plaatsing van de egelkast wordt afgestemd en begeleid met een deskundige.

Plaatsing egelkast

Er is in het plangebied weinig ruimte voor de plaatsing van de egelkast. In de noordwesthoek van het perceel, tegen de noordgrens van het erf, is ruimte voor het plaatsen van een kast onder een takkenbos.

Mogelijke plekken om een egelkast te plaatsen.

Voorbeeld van een egelkast.

Plan, project of andere handeling?

De Wnb maakt onderscheid in plannen, projecten en andere handelingen. Het verschil tussen een plan enerzijds en project en andere handeling anderzijds is wel duidelijk. Een plan gaat over het voornemen tot het verrichten van een handeling of om het scheppen van een (planologisch) kader voor een toekomstige handeling. Een project of andere handeling gaat altijd om een daadwerkelijk uit te voeren handeling.

Het verschil tussen een project en een andere handeling is lastiger. Kort gezegd komt het erop neer dat er sprake is van een project in geval van een “fysieke ingreep in het natuurlijk milieu” en dat “activiteiten waarbij geen sprake is van werken of ingrepen die de materiële toestand van een plaats veranderen”, niet kunnen worden aangemerkt als een project”. Bouw-, aanleg- of sloopwerkzaamheden zijn bijvoorbeeld wel projecten. Een activiteit waarbij slechts gebruik wordt gemaakt van een bepaalde locatie, zonder dat deze locatie feitelijk wijzigt, kan niet als project worden aangemerkt. Zo heeft de ABRvS geoordeeld, toen een Nbw-vergunning voor het uitvoeren van strandexcursies met een strandbus aan de orde was dat het een “andere handeling” betrof. Deze activiteit, net als bijvoorbeeld het openstellen van een reeds bestaande weg, kwalificeert dus niet als project. Ook het verlenen van toestemming om de exploitatie van een vliegveld voort te zetten is geen project. Het verlengen van een start- en landingsbaan van een vliegveld is dan wel weer een project.

Beoordeling van projecten

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000gebied, wordt de vergunning niet verleend nadat uit een passende beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast. Een uitzondering is een project dat een herhaling of voortzetting is van een ander project, of deel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens op inzichten op kan leveren.

Wanneer de zekerheid dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast niet is verkregen, mag de vergunning alleen worden verleend wanneer er geen alternatieve oplossing is, er een dwingende reden van groot openbaar belang wordt gediend en er compenserende maatregelen worden getroffen (de ADC-toets). Wanneer er sprake is van significante gevolgen voor een prioritair habitat of prioritaire soort en de dwingende reden van groot openbaar belang is een reden van sociale of economische aard, dient in aanvulling op de ADC-toets door de minister van Economische Zaken een advies gevraagd te worden aan de Europese Commissie voordat de vergunning wordt verleend. De te nemen compenseren maatregelen moeten onderdeel uitmaken de vergunning voor het betreffende project. Een eventueel in te richten compensatiegebied dient de status van Natura 2000-gebied te krijgen. Art 2.7 lid 2 en lid 3 onder a en 2.8 lid 1-8

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan worden voor worden gekozen geen vergunning Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient de passende beoordeling gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvbg) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvbg wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning. Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de vergunning Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Beoordeling van andere handelingen

Het is verboden zonder vergunning een andere handeling dan een project te verrichten die -gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of

habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Het bevoegd gezag moet bij het verlenen van een vergunning rekening houden met de gevolgen die de handeling kan hebben voor de instandhoudingsdoelstelling van het Natura 2000-gebied. art 2.7 lid 2 en lid 3 onder b en 2.8 lid 9

Voor een vergunning voor een handeling die niet is aan te merken als een project, is dus geen passende beoordeling vereist. Cumulatie met andere plannen en projecten mag buiten beschouwing gelaten worden. Wel moeten de effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied volledig in beeld te worden gebracht om het bevoegd gezag in staat te stellen om de gevolgen voor het Natura 2000-gebied te betrekken in de beslissing op de vergunningaanvraag.

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan worden voor worden gekozen geen vergunning Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient het betreffende onderzoek gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvgb) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvgb wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning. Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de vergunning Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Soortbescherming

Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de voor dit rapport relevante delen van de wet gegeven.

De Wnb kent een algemene zorgplicht. Deze houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen om schade aan soorten te voorkomen, ook voor soorten die niet beschermd zijn (art 1.11, lid 1). Dit houdt in ieder geval in dat handelen of nalaten van handelen dat schadelijk kan zijn zo veel mogelijk achterwege gelaten dient te worden (art 1.11, lid 2). Deze algemene zorgplicht geldt altijd en overal, met slechts als uitzondering handelingen die op grond van de Visserijwet worden uitgevoerd (art 1.11, lid 3).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten Vogelrichtlijn (Wnb paragraaf 3.1)
- Soorten Habitatrichtlijn (Wnb paragraaf 3.2)
- Andere soorten (Wnb paragraaf 3.3)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (art. 3.1 lid 1).

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;

- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; (art. 3.5 lid 1) en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:
- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; (art. 3.5, lid 5) Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat echter in de Wnb paragraaf 3.2 “soorten Habitatrichtlijn” als titel heeft, wordt dit ook hier zo gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (art. 3.10, lid 1 onder a en c).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art. 3.1 lid 1), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (art. 3.1 lid 2), het rapen of onder zich hebben van eieren (art. 3.1 lid 3) en het opzettelijk storen van vogels (art. 3.1 lid 4). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (art. 3.1 lid 5).

Ten aanzien van de soorten van de Habitatrichtlijn beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art 3.5 lid 1), het opzettelijk verstoren (art 3.5 lid 2), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren (art 3.5 lid 3) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.5 lid 4). Ten aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen en vernielen (art 3.5 lid 5).

Ten aanzien van de andere beschermde diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen (art 3.10 lid 1 onder a) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.10 lid 1 onder b). Ten aanzien van de andere beschermde plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen (art 3.10 lid 1 onder c).

Gedragscodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragscode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode (art. 3.31 lid 1). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

1. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
2. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
3. een bestendig gebruik;
4. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (art 3.3 lid 24; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen

waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

Ontheffing Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor soorten van de Vogelrichtlijn kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.3 lid 4):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten van de Habitatrichtlijn kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.8 lid 5):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de andere beschermde soorten, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;

4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of in het algemeen belang.

BIJLAGE B ECOLOGISCH LOGBOEK

[illegible]